

GOUVERNEUR, Jozef (Diest 13 oktober 1914 – Leuven 15 januari 1992).

Was als leerling van de Latijns-Griekse humaniora aan het Sint-Jan-Berchmanscollege in Diest (1926-1933) lid van de plaatselijke bond van het **Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond**, Dietsch Diest, en tevens ondervoorzitter van de collegebond ervan. Na priesterstudies in Tongerlo werd Gouverneur in september 1949 leraar in Eupen, waar hij eind 1949 van pastoor **Hendrik Veltmans** het verzoek kreeg om de afdeling van het **Dauidsfonds** opnieuw op te richten. Begin 1950 begon hij met de ledenwerving en op 29 mei hield het herren Dauidsfonds een grote Vlaamse verbreedingsdag in Eupen. Geërgerd door die Vlaamse actie zorgden Waalse confraters er echter voor dat hij in september 1950 als leraar werd overgeplaatst naar Saint-Roch-Ferrières. Van daaruit bleef Gouverneur de Dauidsfonds-vergaderingen in Eupen bijwonen. Wegens blijvende tegenkanting legde hij in de zomer van 1951 zijn priesterambt neer en vestigde zich in Verviers, eerst als handelsreiziger, daarna als vertaler en tolk.

In 1952 richtte Gouverneur de **Bond der Vlamingen van Oost-België** op. Hij was tot zijn overlijden voorzitter en redacteur van de tijdschriften en mededelingenbladen die door de Bond werden uitgegeven. Over **Overmaas** publiceerte hij in kranten en weekbladen en hield hij tussen 1953 en 1965 meer dan 160 lezingen. Hij gaf in Verviers ook Nederlandse les aan kinderen van Vlamingen en aan Waalse studenten en handelsreizigers. In 1960 ontwierp hij met Heinz Schillings (Eupen) van de **Arbeitsgemeinschaft Ost-Belgien** een plan voor een drietalig arrondissement in Oost-België, bestaande uit de Nederlandstalige **Voerstreek**, het drietalige Aubel en Montzen (met voorkeur voor het Frans), het Duitstalige Eupen en Sankt Vith, en het Frans-Duitse Malmédy. Dit plan kon het niet halen toen in 1962 de **taalgrens** wettelijk werd vastgelegd. In mei en oktober 1962 werden zijn ruiten in Verviers ingegooid en sprak de politie zelfs over een mogelijke moordaanslag. Gouverneur verhuisde naar Tongeren, waar hij een boekhandel opende. Van daaruit

bleef hij de Bond der Vlamingen van Oost-België leiden.

Begin 1970 werd hij voorzitter van de **Werkge-meenschap Oost-België**, waarin hij de Bond wilde laten opgaan. Een jaar later trok hij er zich echter uit terug, samen met onder anderen Schillings, vooral omdat de meeste andere leden zich alleen om Voeren en niet om de rest van Oost-België bekommerden. Als voorzitter leidde hij vanaf 1971 opnieuw de nu verminderde activiteiten van de Bond, door contacten in Overmaas en door bijdragen in streekbladen en in de Vlaamse pers. Hij stond een gematigd optreden voor, keurde de provocerende wandelingen van het **Taal Aktiekomitee** af en streefde naar samenwerking van de verschillende culturen in Oost-België. Als gepensioneerde schreef hij nog, onder de schuilnaam van G. van Voeren, drie boeken over pastoor Veltmans, de pionier van de V.B. in de Voerstreek.

WERKEN: Artikelen in *Overmaas' Volksblad*; *Grenzen open*; *Land zonder Grenzen*; *De Standaard*; *Gazet van Antwerpen*; – *De taalgrens in de branding*, 1954; – *De Voerstreek: oer-oud, rustig en mooi*, 1964; – *Overmaasgids*, 1972; – G. van Voeren, *Tweemaal geweld. Leven en werk van de Voerense pastoor Veltmans*, 1986; – id., *Leven rond Veltmans. Strijd tegen kapitalisme en franskiljo-nisme. Evolutie van Voertoestanden*, 1987; – id., *Veltmans en Over-maas. Wordt de moedertaal aldaar vermoord?*, 1989.

LITERATUUR: F. Claes, 'Geschiedenis van de Bond der Vla-mingen in Oost-België', in *WT*, jg. 51, nr. 2 (1992), p. 112-121; – id., 'In memoriam Jozef Gouverneur', in *Ons Heem*, jg. 47 (1993), p. 112.

FRANS CLAES